

Instytut Pamięci Narodowej - Katowice

<https://katowice.ipn.gov.pl/pl3/aktualnosci/140770,Narodowy-Dzien-Pamieci-Polakow-ratujacych-Zydow-pod-okupacja-niemiecka-2021-dzia.html>
26.04.2024, 21:07

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką 2021 - działania IPN

Obchodzony w całej Polsce Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką jest wyrazem hołdu dla tych, którzy w trudnym okresie okupacji niemieckiej, mimo grożącej kary śmierci, zdecydowali się pomóc współobywatelom narodowości żydowskiej. Instytut Pamięci Narodowej przygotował na ten dzień liczne propozycje, z którymi można się zapoznać na stronach internetowych oraz w mediach społecznościowych centrali i oddziałów Instytutu. Poniżej prezentujemy wykaz przedsięwzięć IPN.

CENTRALA IPN

- **22 marca - 10 kwietnia, Warszawa** – [ekspozycja wystawy elementarnej „Polacy ratujący Żydów w czasie II wojny światowej” na ogrodzeniu Ministerstwa Sprawiedliwości](#)
- **23 marca, Warszawa, godz. 10.00** – [konferencja prasowa w Centrum Edukacyjnym IPN „Przystanek Historia” im. Janusza Kurtyki z okazji Dnia Pamięci Polaków Ratujących Żydów z udziałem prezesa IPN dr. Jarosława Szarka](#)
- **24 marca, Warszawa, godz. 9.00** – [odślonięcie tablicy poświęconej pamięci Jana i Antoniny Żabińskich](#) na elewacji Willi pod Zwariowaną Gwiazdą na terenie Warszawskiego ZOO (ul. Ratuszowa 1/3). W uroczystym odślonięciu weźmie udział prezes IPN dr Jarosław Szarek
- **24 marca, godz. 18:00** – emisja na kanale IPNtv odcinka poświęconego książkom wydanych przez Delegaturę IPN w Radomiu, m.in. rozmowa z dr. hab. Sebastianem Piątkowskim na temat serii [Relacje o pomocy udzielanej Żydom przez Polaków w latach 1939-1945](#)
- na IPNtv dostępna jest [dyskusja nad serią Relacje o pomocy udzielanej Żydom...](#), w której wzięli udział dr hab. Sebastian Piątkowski, prof. dr hab. Marek Wierzbicki i dr Jacek Młynarczyk. Na naszym kanale dostępna jest również dyskusja o [biografii Henryka Sławika](#), w której wzięli udział: dr Tomasz Kurpierz – autor książki, dr Wojciech Frazik, dr hab. Gabor Lagzi i dr Michał Przeperski
- **24 marca** – premiera telewizyjna filmu dokumentalnego „[Polmission. Tajemnice paszportów](#)” w reżyserii Jacka Papisa
- **24 marca** – premiera programu poświęconego książkom Instytutu Pamięci Narodowej – [#Przystanek Książka. Wydawnictwo IPN przedstawia...](#) W kolejnym odcinku o publikacjach z serii [Relacje o pomocy udzielanej Żydom przez Polaków w latach 1939-1945](#), wydanej przez Delegaturę w Radomiu, m.in. rozmowa z dr. hab. Sebastianem Piątkowskim.

- **25 marca** – [debata wokół najnowszego periodyku Instytutu Pamięi Narodowej „Polish-Jewish Studies”](#)
- [Portal tematyczny Życie za życie](#), upamiętniający obywateli II RP, represjonowanych w czasie II wojny światowej za pomoc eksterminowanej ludności żydowskiej
- [Terror, Holokaust, Represje. Społeczność żydowska pod władzą niemieckiego i sowieckiego totalitaryzmu na ziemiach polskich 1939-1945 – katalog publikacji IPN 2000-2020](#) w polskiej i angielskiej wersji językowej (wersja online i drukowana)
- rosyjska wersja językowa broszury poświęconej [matce Matyldzie Getter](#) ze Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi z serii [Bohaterowie Niepodległej](#) (wersja online)
- hebrajska wersja językowa broszury o [Januszu Korczaku](#) z serii [Patroni naszych ulic](#) (wersja drukowana)
- artykuły popularnonaukowe na temat pomocy Żydom w kontekście serii *Relacje o pomocy udzielanej Żydom przez Polaków w latach 1939-1945* w opracowaniu S. Piątkowskiego, dostępne w serwisach Historykon.pl i Histmag.org

ODDZIAŁ IPN W BIAŁYMSTOKU

- **od 23 marca** – na fanpage’u FB oddziału IPN w Białymstoku prezentacja wystawy „Sprawiedliwi. Kapłani archidiecezji wileńskiej ratujący Żydów w okresie okupacji niemieckiej (1941-1944)”. Wystawa prezentuje historię księży z archidiecezji wileńskiej, którzy w trakcie II wojny światowej ratowali Żydów. Składają się na nią biogramy, fotografie i relacje
- **24 marca, Nowe Piekuty, godz. 12:00** – odsłonięcie tablicy poświęconej Polakom ratującym Żydów, która w obecności organizatorów uroczystości: przedstawicieli Oddziału IPN w Białymstoku dr. Jarosława Schabieńskiego naczelnika Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa oraz Wójta Gminy Nowe Piekuty Marka Kaczyńskiego, zostanie poświęcona przez Proboszcza Parafii Nowe Piekuty ks. Tadeusza Sołtysika
- **24 marca** – na stronie oddziału IPN w Białymstoku oraz na FB spoty prezentujące lokalnych bohaterów ratujących z narażeniem życia ludność żydowską. Krótkie filmiki dołączone zostaną do materiałów edukacyjnych, które towarzyszyć będą przyszłym zajęciom edukacyjnym

Delegatura IPN w Olsztynie

- **22-26 marca** – audycja tematyczna w Polskim Radiu Olsztyn z udziałem Wiolety Wróbel i Aleksandry Pawlak

ODDZIAŁ IPN W GDAŃSKU

- **23 marca - 9 kwietnia, Gdańsk** – prezentacja wystawy elementarnej [Polacy ratujący Żydów w czasie II wojny światowej](#) wzbogaconej o panel w wersji polsko-angielskiej prezentujący [reprint odezwy Protest Zofii Kossak-Szczuckiej z 1942 roku](#) przed siedzibą IPN w Gdańsku. *Protest* stanowił wyraz zdecydowanego sprzeciwu polskich katolików wobec dokonującej się od wiosny 1942 roku zagłady Żydów
- **23-31 marca** (lub do wyczerpania zapasów), **Gdańsk** – dystrybucja w siedzibie IPN w Gdańsku drukowanej wersji reprintu odezwy [Protest](#)
- **24 marca, Toruń** – [obchody Narodowego Dnia Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką z udziałem prezesa IPN Jarosława Szarka](#)
- **24 marca, Skępe** – [prezentacja w mediach społecznościowych tablicy upamiętniającej „Sprawiedliwego wśród Narodów Świata” Antoniego Puskiewicza](#) w Szkole Podstawej im. Gustawa Zielińskiego w Skępem. Z uwagi na obostrzenia wynikające z epidemii Covid-19 nie odbędzie się uroczystość odsłonięcia tablicy. Zostanie jednak zaprezentowana w mediach społecznościowych, a wśród uczniów będzie rozdawany folder prezentujący postać Antoniego Puskiewicza
- **24 marca** – [publikacja na stronie internetowej IPN Gdańsk oraz w mediach społecznościowych prelekcji online Bartosza Januszewskiego \(OBEN IPN w Gdańsku\) Irena Sendlerowa i inni Sprawiedliwi Polacy ratujący Żydów w czasie II wojny światowej](#)
- **24 marca, Gdańsk, godz. 11.00** – [briefing prasowy w siedzibie IPN Gdańsk poświęcony inicjatywom IPN Gdańsk w Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką](#)
- **24 marca** – [na stronie internetowej IPN Gdańsk artykuł Kingi Czechowskiej „Trzeba było ratować przyjaciół. Ludzi trzeba było ratować”. Pomoc i ratowanie Żydów na Pomorzu](#)

Delegatura IPN w Bydgoszczy

- **24 marca, Bydgoszcz** – publikacja na stronie internetowej artykułu Kingi Czechowskiej „Przykłady ratowania Żydów na terenie przedwojennego województwa pomorskiego”
- **24 marca - 7 kwietnia, Toruń** – prezentacja wystawy plenerowej [„Żegota. Rada Pomocy Żydom”](#) przed Urzędem Marszałkowskim
- **2021 r.** – publikacja raportu otwarcia na temat Polaków ratujących Żydów na terenie przedwojennego województwa pomorskiego (autorstwa dr. Tomasza Cerana i dr hab. Moniki Tomkiewicz)

ODDZIAŁ W KATOWICACH

- **24 marca, Będzin, godz. 11.00** – [odsłonięcie tablicy upamiętniającej Grupę Ładosia przy ul. Tadeusza Kościuszki \(mur oporowy peronu I stacji PKP Będzin Miasto\)](#). Obecny stan badań wskazuje, że dzięki działaniom Grupy Ładosia udało się uratować wielu Żydów pochodzących z Zagłębia Dąbrowskiego. Z samego Będzina starano się uratować 796 osób. Uroczystość odbędzie się z zachowaniem zasad ścisłego reżimu sanitarnego. Odsłonięcia dokonają władze Instytutu oraz Urzędu Miasta Będzin.
- **23-25 marca** – internetowy konkurs popularyzujący wiedzę o patronie Przystanku Historia w Katowicach – Henryku Sławiku, Sprawiedliwym wśród Narodów Świata. Konkurs zostanie przeprowadzony na [profilu facebookowym CE IPN „Przystanek Historia” im. H. Sławika w Katowicach](#). Do wygrania trzy egzemplarze książki Tomasza Kurpiera *Henryk Sławik 1894-1944 Biografia socjalisty*
- **marzec 2021** – CE IPN „Przystanek Historia” im. H. Sławika w Katowicach – promocja plakatu z wizerunkiem Henryka Sławika z serii „[Galeria plakatu powstańczego](#)”
- **marzec 2021** – wykład online dr Aleksandry Namysło (OBBH IPN Katowice) na temat Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką

ODDZIAŁ IPN W KRAKOWIE

- **[Uroczystości odwołane] 24 marca, Gruszów k. Raciechowic (pow. myślenicki)** – [odsłonięcie tablicy upamiętniającej Anielę i Franciszka Szewczyków. Uroczystości współorganizowane z Małopolskim Urzędem Wojewódzkim i samorządem Raciechowic.](#)
- **24 marca** – publikacja w Internecie plakatu edukacyjnego w ramach „[Galerii plakatu IPN w Krakowie](#)” oraz emisja w pojazdach MPK Kraków okolicznościowego spotu
- **24 marca** – projekcja online filmu dokumentalnego „[Paszporty Paragwaju](#)”, poprzedzona wstępem merytorycznym historyka IPN. Do odtworzenia na stronie internetowej Muzeum Okręgowego w Nowym Sączu
- **24 marca** – [w obiegu znajdzie się nowy znaczek Poczty Polskiej z serii „Polacy ratujący Żydów”, przedstawiający pomnik w Popardowej poświęcony czworgu Polaków zamordowanych przez Niemców za pomoc niesioną żydowskim współobywatelom](#)
- **24 marca** – [złożenie kwiatów przez delegację OIPN w Krakowie pod tablicami memoratywnymi w Zaborowie \(pow. brzeski\), Mordarce \(pow. limanowski\) i Gruszowie \(pow. myślenicki, gm. Raciechowice\)](#)
- **24 marca, Kraków** – [złożenie kwiatów pod tablicą „Żegoty” i głazem pamięci na](#)

[ul. Szerokiej](#)

Delegatura IPN w Kielcach

- [Prezentacja wystawy „Samarytanie z Markowej” online](#)
- **25 marca, godz. 20.00** – audycja z cyklu „A to historia” w Radiu eM Kielce z udziałem dr. Tomasza Domańskiego na temat roli i znaczenia Narodowego Dnia Pamięci Polaków ratujących Żydów w polskiej polityce historycznej
- **26 marca, Kielce** – artykuł w dzienniku „Echo Dnia” na temat Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką
- **29 marca, godz. 18.50** – emisja programu „Przystanek Historia TV” w TVP3 Kielce na temat Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką
- [„W chałupie, stodole, bunkrze – jak na polskiej wsi ratowali Żydów w czasie niemieckiej okupacji” – dodatek prasowy do „Rzeczpospolitej”](#)

ODDZIAŁ IPN W LUBLINIE

- **16-24 marca** – [konkurs internetowy „Polacy ratujący Żydów w czasie II wojny światowej”](#)
- **24 marca** – [transmisja online konferencji popularnonaukowej „Polacy z pomocą żydowskim współobywatelom – aspekty lokalne i międzynarodowe”](#)
- **24 marca, Lublin** – ekspozycja wystawy elementarnej [Zagłada Żydów europejskich](#) na ogrodzeniu siedziby Oddziału IPN w Lublinie
- **24 marca, Lublin** – ekspozycja rocznicowego baneru na elewacji głównego budynku Oddziału IPN w Lublinie
- **24 marca** – [dodatek prasowy IPN o Polakach ratujących Żydów w „Naszym Dzienniku”](#)

Delegatura IPN w Radomiu

- **24 marzec, Radom** – audycja pt. *Historia jakiej nie znamy* w Radiu Plus Radom z udziałem pracownika Delegatury IPN w Radomiu, poświęcona przypadającemu tego dnia Narodowemu Dniu Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką

ODDZIAŁ W ŁODZI

- **24 marca, Łódź, godz. 11.00** – dyrektor Oddziału IPN w Łodzi dr hab. Dariusz Rogut złoży kwiaty w Parku Ocalałych w Łodzi pod Pomnikiem Polaków Ratujących Żydów oraz pod Pomnikiem ŻEGOTY
- **24 marca** – [na stronie internetowej Oddziału artykuł prof. Janusza Wróbla pt.:](#)

ODDZIAŁ IPN W POZNANIU

- **24 marca** – wpis okolicznościowy na profilu facebookowym poznańskiego oddziału IPN z wykorzystaniem dotychczasowego materiału: 1) [tekst o Wielkopolskich Sprawiedliwych](#), 2) [tekst o początkach procesu przyznawania odznaczenia Sprawiedliwy wśród Narodów Świata w Izraelu](#); 3) [tekst o Stelli Zylbersztajn-Tzur – ocalałej z Holokaustu Żydówce, która jeszcze w trakcie okupacji dokonała konwersji na chrześcijaństwo \(po wojnie mieszkała przez długi czas w poznańskim klasztorze\) i zaangażowała się w upamiętnianie Polaków ratujących Żydów](#); 4) [video nagrane w związku z projektem „Historia-Online” pt. „Sprawiedliwi wśród Narodów Świata – geneza, historia, kryteria”](#)
- **24 marca, Czarnków** – [zapalenie zniczy w Czarnkowie pod tablicą upamiętniającą rodzinę Dymków](#)

Anna i Ignacy Dymek – polscy mieszkańcy Czarnkowa, którzy w 1943 r. udzielili w swoim mieszkaniu schronienia matce z pięcioletnim synem – Gertrudzie i Peterowi Wechselmannom. By nie wzbudzać podejrzeń otoczenia, twierdzili, że przygarnięci Żydzi są Niemcami, którzy utracili dach nad głową w wyniku bombardowania, jednak i tak mieli przeżyć kontrolę gestapo w wyniku donosu jednego z miejscowych volksdeutschów. Pomimo trudnych warunków (w jednej izbie przebywało aż dziewięć osób, w tym babcia i czwórka dzieci Dymków: Anna, Jadwiga, Czesław i Kazimierz) oraz ogromnego ryzyka, Dymkowie pomagali, nie oczekując żadnego wynagrodzenia. Wechselmannowie przebywali w ich mieszkaniu do stycznia 1945 r., gdy na teren Czarnkowa wkroczyły oddziały Armii Czerwonej. W 1991 r. Peter Wechselmann wspominał: „Mimo skromnych warunków zagwarantowano nam zakwaterowanie, wyżywienie i wszystko co niezbędne do życia; kartkami żywnościowymi nie dysponowaliśmy. Moja matka wspominała, iż opuściła mieszkanie tylko raz, gdy trzeba było zaprowadzić mnie do szpitala po jakimś wypadku. Z czasem sytuacja stawała się coraz trudniejsza do wytrzymania z racji panującego ścisła. Niebezpieczeństwo, na jakie narażała się siedmioosobowa rodzina Dymków jest z dzisiejszej perspektywy trudne do wyobrażenia. Bez ich pomocy najpewniej trafilibyśmy do obozu koncentracyjnego”. Instytut Yad Vashem 7 listopada 1993 r. uhonorował małżeństwo Dymków tytułem „Sprawiedliwych wśród Narodów Świata”.

- **24 marca, Poznań** – zapalenie zniczy na Skwerze Sprawiedliwych wśród Narodów Świata.
- **24 marca** – [Lekcje online o Antoninie i Janie Żabińskich](#)
- [Publikacja w Internecie przetłumaczonej z języka hebrajskiego relacji ocalałej z Zagłady Cipory Zomer](#) (Księga Pamięci Turku, 1982) – zbiegłej z żeńskiego obozu

pracy w Poznaniu (Fort Radziwiłł), ukrywającej się u rodziny Błaszczewskich w pobliżu Konina (przygotowanie: Szymon Pietrzykowski, OBBH).

ODDZIAŁ IPN W RZESZOWIE

- **23 marca** - [warsztaty online dla nauczycieli poświęcone Janowi Karskiemu](#)
- **24 marca, Markowa** - delegacja IPN Oddział w Rzeszowie złoży kwiaty i zapali znicze pod pomnikiem Rodziny Ulmów w Markowej.
- **lutym-marzec, Markowa** - prezentacja w Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej im. Rodziny Ulmów w Markowej wystawy czasowej „[Czyny świadczą o człowieku – Polacy udzielający pomocy Żydom podczas Holocaustu na Kresach Wschodnich II RP](#)”. Organizatorami wystawy są: Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Rzeszowie i Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej im. Rodziny Ulmów w Markowej.
- [Historia rodziny Ulmów](#)

ODDZIAŁ IPN W SZCZECINIE

- **6 marca** - [szkolenie on-line dla nauczycieli „Jak można uczyć o Zagładzie?”](#). Działanie realizowane we współpracy Oddziałowych Biur Edukacji Narodowej w Szczecinie i Łodzi. Uczestnicy szkolenia otrzymają wystawy elementarne IPN w formie wydruku na plakatach: [Polacy ratujący Żydów w czasie II wojny światowej](#) oraz [Zagłada Żydów europejskich](#).
- **22 marca** - udostępnienie na stronie Oddziału IPN w Szczecinie i w mediach społecznościowych linku do padletu - wirtualnej tablicy, na której dostępne są przygotowane przez IPN materiały na temat stosunków polsko-żydowskich w czasie II wojny światowej, uzupełnione o publikacje oraz strony instytucji, muzeów, miejsc pamięci podejmujących tę tematykę w Polsce i na świecie. Zbiór materiałów dydaktycznych na padlecie „Polacy i Żydzi w czasie II wojny światowej” powstał na potrzeby szkoleń dla nauczycieli pod tym samym tytułem, organizowanych przez OBEN IPN w Szczecinie we współpracy z edukatorami z Oddziału IPN z Łodzi.
- **24 marca, Szczecin** - [Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Szczecinie sfinansował nagrobek Sprawiedliwego Wśród Narodów Świata, pochowanego na Cmentarzu Centralnym w Szczecinie Jana Starzyka, który został odznaczony 18 stycznia 1983 r. wraz z matką Elżbietą Medalem o numerze 2468. W ramach obchodów zostaną złożone także kwiaty i zapalone znicze na grobach pozostałych osób wyróżnionych tym medalem.](#)
- **24 marca** - kampania edukacyjno-informacyjna w mediach społecznościowych #KtoRatujeJednoŻycie. Od 24 marca Oddział IPN w Szczecinie przez najbliższy rok będzie publikował raz w tygodniu infografiki prezentujące sylwetki Polaków, którzy w czasie II wojny światowej ratowali Żydów, a po wojnie zamieszkali na terenie

obecnego województwa zachodniopomorskiego i zostali uhonorowani tytułem Sprawiedliwy wśród Narodów Świata. Kampania zostanie zrealizowana w języku polskim, angielskim, niemieckim i hebrajskim.

- **24 marca, Szczecin** – uroczyste zapalenie zniczy na grobach uhonorowanych tytułem „Sprawiedliwy wśród Narodów Świata”: Leokadii Krajewskiej, Heleny i Józefa Barcikowskich oraz Jana Starzyka.

ODDZIAŁ IPN W WARSZAWIE

- **19 marca - 9 kwietnia, Grodzisk Mazowiecki** – [prezentacja wystawy elementarnej Polacy ratujący Żydów w czasie II wojny światowej przed kościołem Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Grodzisku Mazowieckim](#)
- **24 marca, Warszawa** – [odsłonięcie tablicy upamiętniającej Jerzego i Zofię Doboszyńskich – Sprawiedliwych wśród Narodów Świata](#)

ODDZIAŁ IPN WE WROCŁAWIU

- **24 marca, Wrocław** – otwarcie wystawy IPN „Rada Pomocy Żydom. Żegota” w Dolnośląskim Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli, a także w holu siedziby IPN Oddział we Wrocławiu, ul. Długosza 48, o godz. 11.00.
- **24 marca, Wrocław** – projekcja filmu IPN „Paszporty Paragwaju” dla kombatantów – Księgarnia IPN, pl. Solny, godz. 16.00
- **24 marca** – zapalenie „Zniczy Pamięci” na grobach osób uhonorowanych odznaczeniem Sprawiedliwy wśród Narodów Świata, pochowanych na Dolnym Śląsku i Opolszczyźnie: Izydor i Jarosława Wołosiańscy (Wrocław), Alojzy i Zofia Dziadkowie (Mieroszów), Eleonora Paszkowska (Wałbrzych), Józef Krzyształowski i Helena Krzyształowska (Wałbrzych).
- **25 marca, Wrocław** – projekcja filmu IPN „Paszporty Paragwaju” dla nauczycieli – Ośrodek Działań Społeczno-Kulturalnych „Piast”, ul. Rękodzielnicza 1, godz. 15.30
- Paczka elektroniczna. Przesłanie do placówek edukacyjnych i samorządowych na Dolnym Śląsku materiałów edukacyjnych do wykorzystania 24 marca: 1. [Wirtualna paczka edukacyjna z okazji Narodowego Dnia Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką](#), 2. [Wystawa „Polacy ratujący Żydów w czasie II wojny światowej”](#), 3. [TeKa edukacyjna „Polacy ratujący Żydów w latach II wojny światowej”](#)

Delegatura IPN w Opolu

- **marzec, Opole** – prezentacja wystawy *Polacy ratujący Żydów w czasie II wojny światowej* w Centrum Aktywności Społecznej w Opolu (opolskie Centrum Edukacyjne „Przystanek Historia”) lub w budynku Instytutu Śląskiego przy ul.

Piastowskiej 17 (w zależności od sytuacji epidemicznej). Link do wystawy zostanie opublikowany również na [facebookowym profilu Delegatury IPN w Opolu](#)

- **24 marca, Opole** - upamiętnienie zmarłych mieszkanek Opolszczyzny, które zostały uhonorowane tytułem Sprawiedliwy wśród Narodów Świata: Stefanii Smykały z Brzegu oraz Jadwigi Kozłowskiej-Borkowskiej, mieszkanki Nysy. Delegacja pracowników złoży również kwiaty w miejscu, w którym przed II wojną światową stała opolska synagoga.
- **24 marca, Opole** - na dworcu PKP zostaną umieszczone plansze wystawowe informujące o Narodowym Dniu Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką.
- **24 marca** - na [facebookowym profilu Delegatury](#) zostaną opublikowane dwa życiorysy osób zaangażowanych w ratowanie Żydów - Rudolfa Merkela oraz ks. Alojzego Chrobaka. Autorem życiorysów jest Janusz Oszytko, pracownik archiwum w opolskiej delegaturze.
- Na Facebooku Delegatury IPN w Opolu będzie umieszczony link do wystawy *Polacy ratujący Żydów w czasie II wojny światowej*